

DESPRE ACȚIUNEA COLAGOG COLERETICĂ A UNOR SPECII DIN CADRUL GENULUI *CENTAUREA L.* (COMPOSITAE)

(Comunicare preliminară)

Maria Monya, dr. M. Ionescu

Părțile aeriene ale unor specii de *Centaurea* se utilizează în medicina populară din țara noastră în imbolnăviri care prezintă simptomul diaree, iar inflorescențele speciei *C. cyanus L.* se întrebuițează pentru calitățile sale diuretice, constituind și unul din componenții ceaiului diuretic nr. 2.

Numeroși autori (1, 8) menționează întrebuițarea centaureelor în medicina populară a altor țări în diverse boli: de ochi, de stomac, stări febrile, tuse, constipații etc. În literatură se descrie efectul anti-diaretic al speciei *C. stoebe L.* administrată sub formă de infuzie 5—20% (8). Mrozinkiewicz și colab. (6) descriu efectul diuretic al unei infuzii din inflorescențele speciei *C. cyanus L.* care a produs o creștere a diurezei cu 20—30% la bolnavii cu edeme și insuficiență circulatorie decompensată. Basmurin (1) găsește că decoctul 10% și extractul 1:1, preparat din inflorescențele aceleiași specii, măresc diureza considerabil și prezintă totodată o remarcabilă acțiune coleretică și colagogă.

Alte studii farmacologice, privind unele specii de *Centaurea*, au dovedit că extractele apoase administrate i.v. produc o lentă și variabilă scădere a presiunii arteriale (2). Extractele de *C. aspera L.* prezintă o acțiune hipoglicemiantă la iepuri (4, 5), pe când cele de *C. salonitana L.* (3) micșorează presiunea sanguină pentru scurt timp. În studiile efectuate la catedra noastră, cu mai mulți ani în urmă, de către Ráczy G. și colab. (7) asupra gustului amar, unele dintre aceste specii au fost propuse ca succedanee ale gentianaceelor. În cele ce urmează, atenția noastră s-a îndreptat asupra a două specii din acest gen și anume: *C. macrocephala Willd* și *C. orientalis L.*

Material și metodă

Cele două specii au fost cultivate în grădina de plante medicinale a institutului nostru. Părțile aeriene au fost recoltate în stare înflorită și uscate la temperatura camerei. Din drogu. uscat și mărunțit (sita IV) au fost preparate două tipuri de extracte:

A — extract apos 10% obținut prin infuzie și

B — extract hidroalcoolic, cu alcool etilic 50%, obținut prin macerare timp de

24 de ore, apoi fierbere timp de 5 minute pe baie de apă și în final după filtrare, evaporarea alcoolului la vid până la completa îndepărtare. Concentrația extractului este și în acest caz de 10 %.

Experiențele au fost efectuate pe ciini cu fistulă coledociană (biliară) ceea ce a permis scurgerea bilei în afară, sau recoltarea ei cu ajutorul unei seringi. După efectuarea operației ciinii au fost lăsați timp de 4—5 zile pentru vindecarea plăgii. După acest interval s-a observat o eliminare lentă a bilei. Pentru experiențe, ciinii au fost legați în stativ, extractul fiind administrat per os prin intubare, în proporția 1 g drog/1 kg corp animal. Recoltarea bilei s-a făcut în intervale de 30 de minute, înainte și după administrarea extractului, timp de câte 2 ore, urmărindu-se atât cantitatea de bilă eliminată cit și gradul de fluidificare.

Pentru fiecare extract s-au utilizat câte 3 animale (ciini) și pe fiecare cîine s-a repetat experiența de trei ori la intervale de câte trei zile. Animalele puse în repaus, în intervalele dintre experiențe li s-a administrat apă în cantitate egală cu cea a extractelor. În acest mod eliminarea de bilă a fost urmărită la aceleași animale și observată din punct de vedere cantitativ și calitativ.

Rezultate

În cazul extractelor apoase de *C. macrocephala* Willd. (tip. A) se produce după 30 de minute de la administrare o creștere a secreției biliare cu 50 %, iar după o oră cu 75 %. Creșterea este mai pronunțată la administrarea extractelor de tip B, cînd cantitatea de bilă eliminată este cu 100 % mai mare după două ore.

După administrarea extractelor de *C. orientalis* L., se observă o creștere cu 25 % a cantității de bilă eliminată în primele 60 de minute, aceasta rămînd constantă în continuare.

Este de remarcat faptul că, o dată cu mărirea secreției biliare se observă și fluidificarea ei prin culoarea mai deschisă a acesteia, comparativ cu aceea a probelor recoltate înainte de administrarea extractelor. De asemenea se constată o eficacitate mai pronunțată a extractelor de tip B, adică a acelor preparate cu alcool etilic 50 %.

Concluzii

1. S-a urmărit efectul colagog coleteric al unor extracte de *C. macrocephala* Willd. și *C. orientalis* L. pe ciini cu fistulă coledociană.

2. În cazul ambelor specii se constată o creștere a secreției biliare, paralel cu fluidificarea ei, efecte mai bune prezentînd extractele hidroalcoolice 10 %, cînd creșterea cantității de bilă eliminată este cu 25 % mai mare la *C. orientalis* L. și cu 50—150 % mai mare în cazul speciei *C. macrocephala* Willd.

Sosit la redacție: 18 octombrie 1970.

Bibliografie

1. BASMURIN A. F.: Farmakologhia i Toxicologhia (1951), 16, 53; 2. BIGARRA B., LOBO J. V. MA., PUIG A. C., JUFERA E. P.: Farmacognosia (1950), 10, 197;
3. DALEVA L., SHEIKAVA ZH.: Farmacia (Sofia), (1960), 10, 15; 4. LOBO J. V. MA., PUIG C. A.: Anal. Real. Soc. Espan. Fisica y Chim. (1956), 52 583; 5. LOBO J. V. MA., PUIG C. A.: Farmacognosia (1953), 13, 221; 6. MROZINKIEWICZ A., WROCINSKI T.: Odbitka z Biuletynu I. R. L. (1962), 8, 1—2, 65; 7. RACZ G., GLORIA AUGUSTIN, RACZ KOTILLA ELISABETA: Acta Botanica Horti Bucurestiensis 1961—1962, (1963), 1, 521; 8. RAINOVA L. L.: Farmacia (Sofia), (1965), 15, 6, 361.